ВЕСЕЛКА

ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ

THE RAINBOW

a children's magazine

РІК XXI ЛИПЕНЬ-СЕРПЕНЬ 1974 Ч. 7-8 (239-240)

ЛАНЦЮГ СЛІВ

1	і	2						9	у	10
і		А						у		у
16		3	і	4		7	и	8		11
	і			и		и			о	
		15		5	и	6		12		
			і				і			
				14	о	13				

У клітини з числами вставте приголосні так, щоб одержати замкнений ланцюг найкоротших слів — іменників. У цьому ланцюгу кожне попереднє слово закінчується тією самою приголосною, якою починається наступне слово.

Ось приклад: рух, хор, рак, кіт.

Починайте від числа 1, 2, 3 і т. д. аж до 16.

ТРИЗАГАДКА-НЕДОМОВКА

Я маленька комашина,
З дощечок моя хатина,
Швидко мчуся, наче стрілка,
Називаюся я . . . .

Все то в ліс, то в сад, то в поле
Не дармую я ніколи,
Все до праці наперед
І ношу солодкий . . .

Хто про мене добре дбає,
Той із мене користь має —
Хто ж ласун собі на зло,
Я йому держу . . . .

Р. З.

ЗАГАДКА

Вдень, вночі не спить, лиш ходить —
Це ніяк йому не шкодить.
Часом навіть ніг не має,
На стіні хвостом махає.
Всім потакує він так:
„Так-тік-так!"
Часом дзвонить, часом кука —
Відгадайте, що за штука?

РЕБУСИКИ

а) КА / ЛИ   б) КА / ДА   в) КЛАД / КА   г) НІЖ / ЖЯ

МАГІЧНИЙ КВАДРАТ

– – – інакше — звук

– – – є на обличчі

– – – врятувався від потопу

Загадка

Коли три букви має,
В устах проживає,
Його щоденно миєш
І втратити жалієш.
А як „р" йому додати
Нове слово будеш мати.

Хто в лісі буває,
Звірів всіх знає,
Скоро відгадає.

РОЗГАДКИ ЗАГАДОК У ЧИСЛІ „ВЕСЕЛКИ" ЗА ТРАВЕНЬ-ЧЕРВЕНЬ 1974: ХРЕСТИКІВКА: Холм, мед, море, СОС, маяк. Букви на місці хрестиків дають: **О Д Е С А. ЗАГАДКИ-АКРОСТИХИ:** м о р к в а, к у р ч а т к о. **МАГІЧНИЙ КВАДРАТ:** Ігор, гори орел, рило.

ВЕСЕЛКА
THE RAINBOW
ЖУРНАЛ ДЛЯ ДІТЕЙ КОЖНОГО ВІКУ

з кольоровими ілюстраціями виходить кожного місяця у Видавництві „Свобода" заходами Українського Народного Союзу. Редагує Колегія. Річна передплата становить у ЗСА — 5.00 долярів, у інших країнах — рівновартість цієї суми. Для членів УНС — 4.00 доляри. Ціна окремого числа 50 центів. Ціна подвійного числа — 75 центів.

"THE RAINBOW" — "VESELKA"
Обкладинка роботи Романа Завадовича, мол.
Published monthly, except June to September Bi monthly at Jersey City, New Jersey
81-83 Grand Street — Jersey City, N.J. 07303
Subscription $5.00 per year. UNA members $4.00 per year.
Entered as Second Class at Jersey City, N.J.

Ілюстрація на обкладинці:
Іван Брикович — Таборова ватра

Роман ЗАВАДОВИЧ

ТАБОРОВІ РАДОЩІ

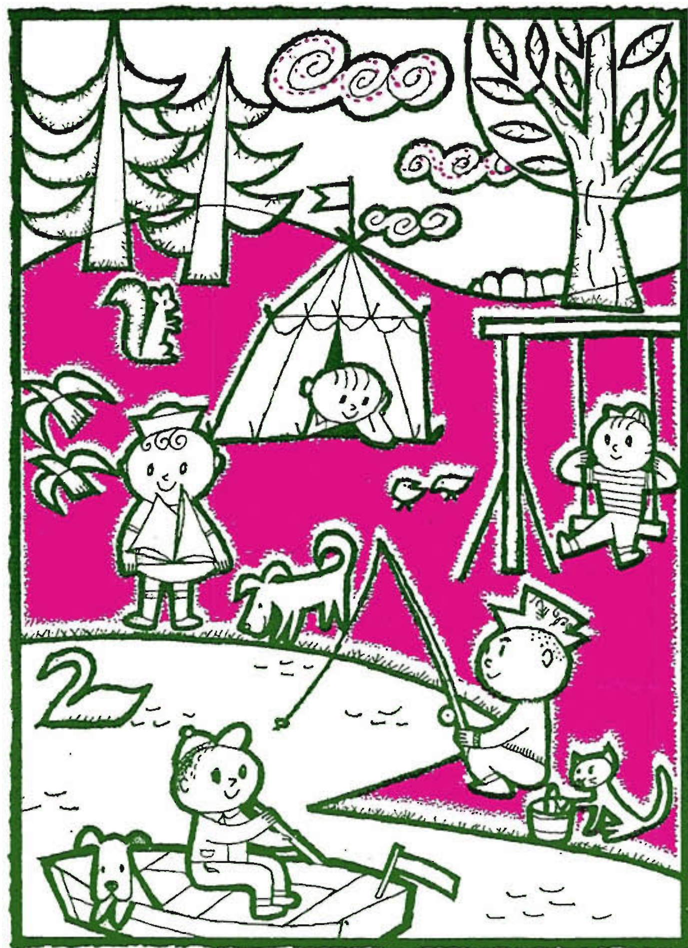
(Ілюстрація Любослава Гуцалюка)

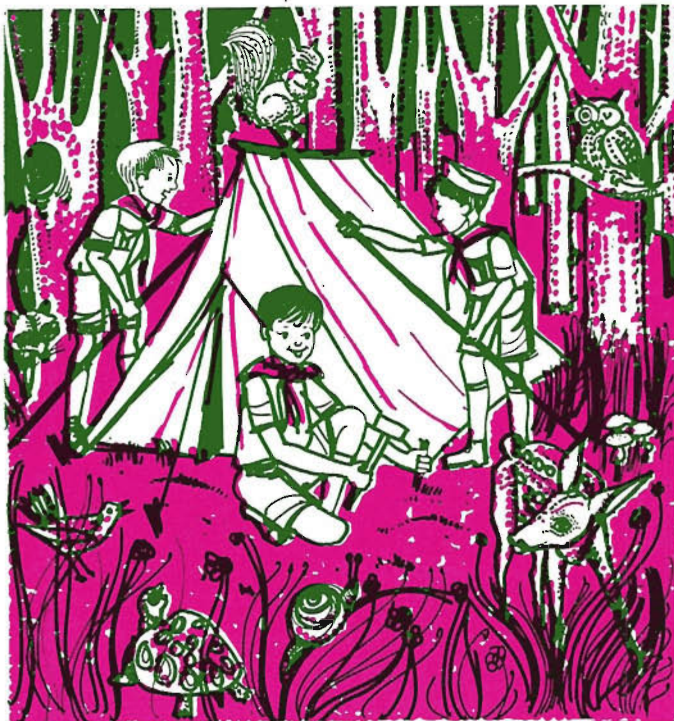
**Гей, що краще, друже-брате,
Як таборувати,
Серед лісу, серед бору
У наметі спати! . .**

**І що ліпше, як при ватрі
Ввечері сидіти,
Пісеньок про Пласт співати,
З друзями радіти! . .**

**Та й що лучче, як стояти
Вартовим на стійці,
Чи у таборі на брамі,
Чи і на мандрівці!**

**Гей, немає краще-лучче,
Як у Пласті бути —
Всі ці радощі й пригоди
Годі нам забути!**

ТО СОНЦЕ, ТО ЗОРІ НАД НАМИ

(Ілюстрація Богдана Божемського)

**Встає з-за дрімучих лісів
Усміхнене сонце щоранку,
І будить пташиний нас спів
До збірки, молитви й сніданку.**

**Стрункими рядами стоїть
Сумівське юнацтво на збірці,
Над ним рідний прапор шумить
З високої щогли на гірці.**

**Він кличе: „Забудь все пусте,
Тут кожної шкода хвилини —
Юнацтво у СУМ'і росте
Для Бога і для України!"**

**За днем проминає нам день,
То сонце, то зорі над нами —
Ми сонцю співаєм пісень
І табір квітчаєм зірками.**

О. ОЛЕСЬ

ДВА ХЛОПЧИКИ

(Ілюстрація Любослава Гуцалюка)

Два хлопчики на ставочку
Ловлять рибку в холодочку,
Золотеньку і срібненьку,
І велику, і маленьку.

Прийшла мати рибку взяти,
На вечерю їх позвати,
А хлопчики і не чують,
Все на рибоньку чатують.

І з кошиком пішла мати
Вечеряти готувати,
Варить юшечку з линами,
Вихваляється синками.

Прийшли хлопці, мовчки сіли,
Ось юшечки попоїли
І на возі лягли спати,
Щоб з сонечком разом встати;

Щоб знов піти до ставочка
Ловить рибку в холодочку,
Золотеньку і срібненьку,
І велику, і маленьку.

Пояснення-словничок: На Україні в літні парні ночі хлопці не раз ночують надворі, в повітках (sheds), на сіні або на возах; позвати — покликати; чатувати — чигати, підстерігати, потайки ждати на когось (to lie in wait або in ambush); лин — річкова риба (tench).

РОЛЯНИК

ЗЛОВИЛИ ЩУКУ

Луць і Дмитрик ловлять рибку
У ставочку край млина,
Крізь водичку, мов крізь шибку,
Проглядає глибина.

„Дмитре, бачиш? — Луць шепоче. —
Он здоровий щупачок!
Чи в наш бік плисти захоче,
Чи побачить наш гачок?"

Притаїлись Луць і Дмитрик,
Поплавець здригнувсь на мить . . .
„Гей, тягни!" — І вже в повітрі
Срібна рибка мерехтить.

З радощів танцює Луцик,
З радощів кричить Дмитрусь,
Та чи весело і щуці —
Вам казати не берусь . . .

Пояснення-словничок: щука або щупак — річкова риба (pike, luce); проглядати — прозирати, бути видним крізь щонебудь (to peer out, transparent, to appear); притаїтися — причаїтися, приховатися (to lurk, to hide); поплавець — cork float.

Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрації Зенона ОНИШКЕВИЧА*

ПЕРША РИБОЛОВЛЯ

Марко й Зенко забажали стати рибалками. Купили за п'ять долярів вудку, а за шостого — всякого рибальського приладдя і в суботу по полудні поїхали автобусом за місто над озеро. По дорозі в автобусі Марко так гордо держав вудку в руках, мов би мав нею спіймати принаймні кита або акулу, а Зенко заклопотано поглядав на велику посудину, де мала зберігатися зловлена риба, і питав товариша:

— Як думаєш, Марку, чи це відро не буде замале?

Приїхали над озеро. Зайняли місце на кінці довгого бетонового хвильоріза, і почалася риболовля.

— Марку, — остерігав Зенко, — не закидай гачка задалеко, бож там пливуть кораблі, рибу розполохують.

— Е, ти на тім не розумієшся! — відповів поважно Марко з виглядом знавця. — Що далі в озеро, то більша риба. Я на якусь там дрібноту й дивитися не хочу!

Закинули вудку й чекають, очима червоний поплавець пасуть.

— Марку, — каже Зенко, — я думаю, що ми сьогодні вернемо собі тих шість долярів, що їх витратили вчора на вудку та принади.

— А як? — питає Марко.

— Проста справа! Як наловимо риби, то підемо до он тих людей, що вилежуються на піску. То, мабуть, не абиякі багачі! Вони напевно куплять нашу рибу.

— Добре радиш! — підтвердив Марко. — Свіжа риба та ще й на березі озера — то не якісь там баранячі ребра, що їх тут припікають на вогні. Та й не один невдаха-рибалка, який нічого не зловив, купить у нас два-три фунти, щоб з порожніми руками та з соромом не вертатися додому . . .

Зенко аж плеснув у долоні.

— Подумай! Вертаємося додому, а п'ятка або й десятка доляриків у кишені. Як гадаєш, що купимо собі за ці гроші?

І поплили мрії, мов хвилі на озері: ще одна вигадлива вудка, ґумові рибальські чоботи вище колін, нові ровери, фотокамера . . .

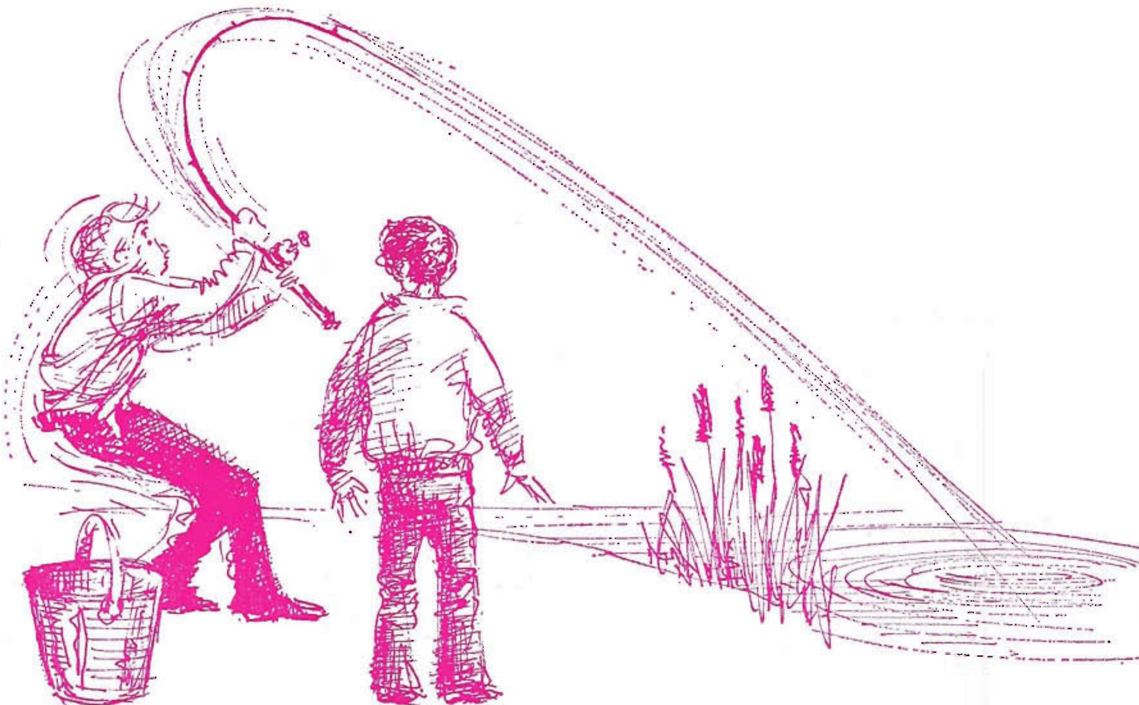
Просиділи так з годину, а риба не клює. Що воно таке?

— Я знаю! — каже Марко. — Ми голосно розмовляємо, а риба цього не любить. Мовчім!

Помовчали з годину, а риба все таки не клює.

— Я вже голодний, — шепче Зенко другові в саме вухо, щоб риба не почула. — Піду до ресторану, куплю два сендвічі. Добре?

Марко кивнув головою, щоб риба не почула, і за кілька хвилин хлопці ласували ковбасками.

Потім прийшла черга на торбинку смаженої картоплі, далі взяли пряжену кукурудзу, заїли шоколядою — а риба таки не ловиться.

— Що воно може бути? — зажурився Зенко. — Така дорога вудка і не ловить . . .

— Я вже знаю! — відповів Марко. — Ми не спустили гачка на саме дно, а сьогодні тепло і риба вилежується на дні. Мусимо пересувати поплавець і подати рибі приману під самий ніс.

Дочепили до вудки ще один олив'яний тягарець. Потім Зенко порадив почепити на примань шматок ковбаси. Це ж запашне, риба навіть з середини озера занюхає. Щоправда, треба було ще раз бігти до ресторану й витратити навіть ті гроші, що були призначені на їзду додому. Але Зенко потішив:

— Нічого! Продамо рибу — гроші вернуться!

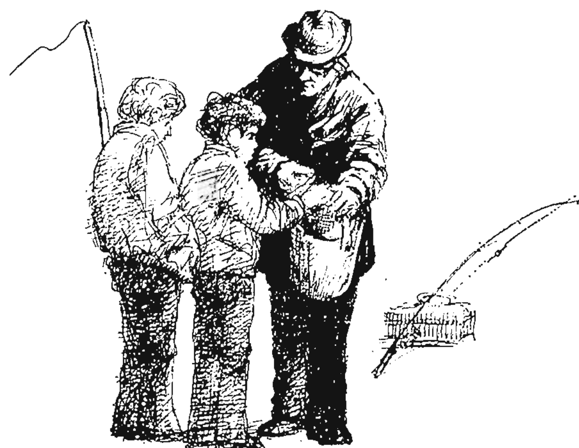
Знов закинули вудку. Цим разом не треба було чекати й хвилини: поплавець став поринати у воду.

— Риба! Тягни! — скомандував Зенко. Марко смикнув вудлище, але гачка з води щось не пускало.

— Велика риба! — крикнув. — Помагай!

Прискочив Зенко на допомогу, сіпнули раз, другий, а там потягнули з усієї сили, жилка не видержала, тріснула, і в руках наших рибалок зосталося саме вудлище без гачка, без тягарців, без примани . . .

— То не риба була, а камінь! — застогнав Марко, кинув вудлище геть від себе, а сам повалився спересердя на землю.

Сумно дивився Зенко на порожнє відро: і риби нема, і грошей на дорогу нема . . . І всі мрії розійшлися, мов круги на воді . . .

— Га, яка хитра риба і найрозумніший рибалка нічого не порадить! — сказав собі й товаришеві на розраду.

На щастя, старенький добродій, що недалеко ловив рибу на вудку з якором і дзвіночками, погодився купити в наших хлопців відро.

— Стривайте! — потішав він хлопців, бачачи, як вони поспускали вниз носи. — Ще підучитесь! Не з першого дня стають рибалкою.

Марко й Зенко мали за що купити квитки на автобус, щоб вернутись додому.

Пояснення-словничок: **вудка** — angle; **вудлище** — angling-rod; **поплавець** — corc-float; **кит** — whale; **акула** — shark; **хвильоріз** — breakwater; **знавець** — expert; **принада** або **примана** — bait; **ребро** — rib; **ровер** — bicycle; **клювати** (про рибу) — to bite, to nibble; **якір** — anchor.

Ліда ГАЙДАЙ

ВИРУШАЙМО В ТАБОРИ

Вирушаймо в табори,
підемо в походи
на долини і яри
по смішні пригоди.

Нас вітають табори:
сонце сяє з-за гори
лагідно й гостинно.
Ти ж новацька аж гори
жовтая хустино!

Ой веселі табори:
прорух ранньої пори,
і пісні, і вправи,
ватри в сині вечори,
осяйні заграви.

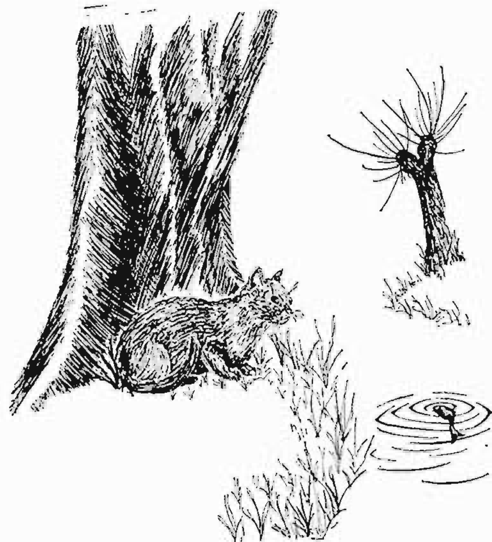
Вирушаймо в табори!

Прорух — рухавка, гімнастика (physical exercise); **заграва** — сяйво, відблиск (glow of fire).

РИБАЛКА

**На травиці біля річки,
Край прозорої водички,
Де стара верба рипить,
Сів наш котик і сидить.**

**Під водою рибка ходить,
Котик тільки оком водить:
Хоч і ласий рибки з'їсти,
Та не хоче в воду лізти.**

**Рибка плюснула близенько,
Котик лапкою швиденько
В воду — раз! Щось упіймав!
Та підскочив, занявчав . . .**

**Трусить лапкою, тріпоче.
(Ой, він рибки вже не хоче!),
Смика лапку вгору, вниз —
Рак страшний на ній повис . . .**

**Ух, нарешті відчепився!
Котик нявкнув, подивився
І чимдуж тікать до хати.
Цур йому так полювати!**

П р о з о р и й — limpid; л а с и й — охочий до чогось (greedy of); п л ю с н у т и — to splash; с м и к н у т и — сіпнути, швидко потягнути (to pull); ц у р — слівце, що вживається, коли висловлюємо невдоволення, заперечення, осуд, наприклад, цур мене! = не чіпай мене!; цур йому = бодай його!; цур йому полювати! = не до вподоби таке полювання!

Роман ЗАВАДОВИЧ *Ілюстрація Юрія КОЗАКА*

„НА ЩОГЛУ ПРАПОР!"

Ми відкриваємо табір . . . Струнко, друзі!
Під ноги шовком стелиться трава,
І під пташиний щебет на галуззі
Дзвенять привіту радісні слова:

„Сюди прийшли ми в гості до природи
По усміх сонця, лісу дивний спів,
По буйну радість волі і пригоди,
Що поїть чаром серце юнаків!"

„На щоглу прапор!" Мов крилата птиця,
Злітає вгору синій-жовтий стяг —
Цілує сонце наші чола, лиця,
Промінцями лягає на устах.

Уже палає в лісі перша ватра —
Яка ж чудова вимріяна мить!
І ліс привітно дивиться на шатра,
І річка стиха приязно шумить.

Шуми, радій, співай, природо, з нами,
Над синім лісом громом загрими,
Щоб ми цвіли веселими квітками,
Щоб, мов дуби, росли-міцніли ми!

Алла КОССОВСЬКА

ГРИЦЬ І ЛІДА

Ну, скажіть, чом так буває:
Брат сестричку ображає,
Хоч і любить її дуже
І в розлуці з нею тужить?
Ось, наприклад, Гриць і Ліда,
Як удвох — все Ліді кривда:
Сяде Ліда щось читати —
Гриць співає на всю хату.
Зробить Ліда хатку лялі —
Гриць умить її розвалить!
Ліда плаче, Гриця лає —
Гриць на сльози не зважає.
Мама сердиться на Гриця:
„Що за хлопець, подивіться!
Лідочка — твоя сестричка,
Чом подер її спідничку?
Чом сховав від неї лялю,
Любу доню-лялю Галю?
За хвоста чом тягнеш кицю?
Ти такий нечемний, Грицю!
Заберу від тебе Ліду
До бабусі на Флориду".
„Ну, і добре, — каже Гриць
Й батіжком в повітрі хвиць! —
Краще буду сам гуляти,
Ніж з бабами діло мати!"
Відвезла матуся Ліду
До бабусі на Флориду.
Гриць вдає, що дуже радий,
Ходить в кіно й на паради,
Та чогось йому бракує:
Вдома порожнечу чує.
Зрозумів: бракує Ліди!
Може скоро вже приїде?
„Мамо, — каже якось
хлопець, —
От і весело було б це,
Щоб скоріше наша Ліда
Повернулася з Флориди!"
Мама каже: „Хай вертає,
Напиши про це листа їй".
Пише Гриць листа Лідусі:
„Приїзди, бо я журюся!
Урочисто обіцяю,
Що твою не скривджу лялю,
Хвіст у киці буде цілий,
Буде твій ведмедик білий,
На своїм візочку буду
Я тебе возити всюди!
Слово в мене мов горіх,
Як порушу — буде гріх!"
Лідочка листа дістала,
Вмить валізку спакувала,
Стала бабцю так прохати:
„Бабцю, хочу я до хати,
Хочу я побачить Гриця,
Маму, тата, кицю Міцю!"
„Що ж, додому, то й додому,
Бо кінець буває всьому!"
Сіла бабця, сіла Ліда
В літака і — геть з Флориди!
А відтак з аеродрому
Вже автобусом додому.
Рада мама, радий тато,
Що про Гриця вже й казати!
Він біжить сестру стрічати,
Сам веде її до хати.
У обох щасливі личка,
От, це — братчик і сестричка!

Пояснення-словничок: З „бабами діло мати..." — Гриць розуміє тут осіб жіночого роду. Слово „баба" вжито тут насмішливо; „Слово в мене мов горіх — тобто тверде, незламне.

Ганна ЧЕРІНЬ

ЩІТКА

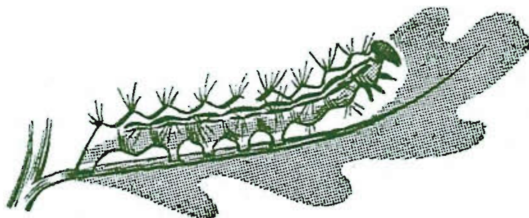
Я в садочок вийшов раненько,
А в садочку скрізь зелененько,
А в садочку радісні квіти
Посилають сонцю привіти.

І пташки співають навколо
Хором, а найкращі — й сольо.
Захотів співати й собі я,
Тільки що так гарно не вмію . . .

Я нагнувсь понюхати квітку,
А на ній побачив я щітку!
То була не щітка, а гусінь:
Вона з'їла квіточки кусень!

Патичком ту щітку відкину —
Квітку я збережу від загину.

Гусінь — caterpillar; кусень — шматок, частинка якогось предмету (bit, piece).

Микола ПОГІДНИЙ

Ілюстрації Ніни МРИЦ

ПРИГОДИ ЛЯЛЬКИ МЕЛІ

(Оповідання)

4. ЗУСТРІЧ З МОПСИКОМ

З лялькою скоїлося нещастя, можливо від того, що вона впала з орликом із високого дерева. В той час Люба нічого не помітила. Щойно третього дня після тої пригоди, коли Люба розчісувала Мелі волосся, їй захотілося поговорити з лялькою. Потягнула за петельку, але Меля не відізвалася ні словом. Чого тільки не робила Люба — лялька не відзивалася, вперто мовчала, наче загнівалася. Надійшов сусід Роман і спробував щось направляти, але дарма. Тому Люба втратила цікавість до своєї ляльки. Вона взяла ляльку на руки й засунула її під своє ліжко, щоб ніхто не бачив, де вона поділася.

Люба думала: „Хай собі відпочине, а потім, може, треба буде знову занести її до шпиталю". Звичайно, лялька Меля на таке нічого не могла сказати, а погодилася з своєю долею, стулила повіки й чекала. Тепер уже ніхто не цікавився лялькою і не шукав її.

Кілька місяців вона так нудьгувала насамоті, мучилася. Аж одного разу почула, що в сусідній кімнаті залунали радісні голоси. Любина мама й Люба когось вітали, і чути було поцілунки. Потім Люба закликала: „Ах, який гарний песик! А як він називається, тіточко? Мопсик? Яке гарне ім'я!" Песик, мабуть, бавився з Любою, дружньо гаркотів і пищав навперемінку. За хвилину голоси віддалились, мама й Люба повели гостютітку на веранду, і в їдальні стало тихо. Тоді крізь прочинені двері прибіг Мопсик до Любиної кімнатки і заліз під ліжко, бо побачив там ляльку.

Очевидно, Мопсикові лялька сподобалася, і він подумав, що нею можна б побавитись. У нього виростали зуби, і песикові кортіло щонебудь покусати. Він ухопив Мелю за ногу й шарпнув зубами. Коли ж із ляльчиної ніжки посипалося притухле трачиння, песик пчихнув раз і другий, відійшов набік і перестав лялькою цікавитися.

Мопсикові захотілося спати, і він вискочив на Любине ліжко. Він був перший раз у цім домі й не сподівався, що на ліжку хтось спить. То був котик Самусь.

Мудрий Самусь уже знав, що в Любину кімнату зайшов небажаний гість. Котики не завжди дружать з песиками, а як один одного не знають, то не раз посперечаються й поб'ються. Самусь, як почув шамотіння під ліжком, притулився до подушки і стишився, ніби його нема. Коли ж Мопсик вискочив на ліжко, то Самусеві здалося, що на нього песик нападає. В небезпеці котики бувають відважні. Самусь

шавкнув, порскнув і вдарив лапкою Мопсика по вусі.

Від несподіванки Мопсик заскавулів, відскочив назад і впав з ліжка на підлогу. Він вирішив, що найкраще буде сховатися від небезпеки під ліжко.

Люба почула голос з веранди і прибігла до своєї кімнати. Котик скористав з нагоди, чкурнув у відчинені двері і зник у їдальні. Люба почула під ліжком шамотіння, сягнула туди рукою й натрапила не на песика, а на свою призабуту Мелю. Взяла в руки свою ляльку, придивилася до неї і з жахом побачила, що в ляльки відірвана ліва нога. Тим часом Мопсик виповз з-під ліжка, сів навпроти Люби й, перехиливши набік голову, ніби питав: „Може б ти ще побавилася зі мною?"

Люба догадалася, хто покалічив її Мелю, але не могла гніватися на Мопсика, бо він був дуже гарний і був її гостем — приїхав в гостину з тіткою Лесею. Хоч дівчинці було прикро, вона всміхнулася до Мопсика, сказала „Ах, ти збиточнику!" і несамохіть потягнула лялечку за петельку на її плечах.

Лялька Меля запищала: „Дякую! Дуже дякую! Я довго-предовго чекала на тебе. Що з тобою скоїлося, що я тебе не могла бачити?"

Люба зраділа, що в лялечки якось сам собою направився голос і вона знову може говорити. Спустила очі додолу й сказала:

— Нічого зі мною не сталося! Я почуваю себе зовсім добре. Тільки мені соромно, що я про тебе забула. Прости мені, Мелю! Вибач і за те, що сталося з твоєю ніжкою. Ти мусітимеш знову йти до шпиталю.

Лялька нічого не відповіла. Була втомлена, пригноблена й сумна. Люба її погладила, поцілувала й поклала в ліжечко. Вона подумала: „Хай моя лялечка відпочине й поспить!" А тоді тихесенько, навшпиньках пішла до своїх зайнять, бо треба було готуватися на завтра до школи.

Пояснення-словничок: **п р и т у х л и й — злегка попсований (slightly rotten); т р а ч и н н я — saw dust; ш а м о т і н н я — вовтуження, шарудіння, шелестіння (rustle); ш а в к а т и — шипіти (hiss); ч к у р н у т и — швидко втекти; с к о ї т и с я — статися, трапитися; н а в ш п и н ь к а х — на пальцях, тихенько.**

(Продовження буде)

К. ПЕРЕЛІСНА

ЇЖАЧЕНЯ

(Ілюстрація Юрія Козака)

По волошки раз у поле
Ми пішли,
І ви знаєте, у житі
Що знайшли?
Та не зможете вгадати
Ажніяк!
Не волошки, і не заєць,
А... їжак!
Отакий собі маленький
Їжачок!
Ще не мав він навіть гострих
Колючок,
А скрутився у клубочок
І лежить!
Раптом чуємо — у житі
Щось біжить...
Їжачиха! Нам під ноги —

Та стрибать!
Ми й волошки погубили —
Та... тікать!

В о л о ш к а — cornflower, bluet; ї ж а к — hedgehog.

Олександер ЛОТОЦЬКИЙ-БІЛОУСЕНКО

Ілюстрації Михайла МИХАЛЕВИЧА

ЛИСИЧКА СЕСТРИЧКА

35. ХТО ХОДИТЬ НА ЧОТИРЬОХ — ТОЙ НЕ ЛІТАЄ

Відбігла лисичка далеченько — ніхто не доганяє. Думає собі:

„Коли б уміла я літати, не втік би від мене півник. Та й узагалі легше було б усяку птицю ловити. Не жди, поки вона сяде на землю, а лети за нею на дерево чи в повітря та й хапай! От, лише хто б навчив мене літати?

Аж бачить — виходить цибатий журавель із бабиних конопель.

— Журавличку-голубчику, — каже, — навчи мене літати!

— Добре, — каже той. — Сідай на мене!

Лисичка сіла. Журавель піднявся понад хату, пустив лисичку на землю та й питає:

— А що, добре літати?

Таки добре потовклася лисичка, але ж так дуже хоче навчитися літати! То й каже:

— Добре!

— Ну, то сідай ще раз!

Підлетів журавель ще вище, пустив лисичку й питає:

— А що, добре?

— Ой, — каже лисичка, — ніжка моя, ніжка болить! Мабуть, зломилася!

Оглянув журавель уважно лисиччину ногу, бо він же славетний лікар у всьому птичому та тваринному світі.

— Ні, — каже, — не вломилася, а лише звихнулась. Це діло просте — зараз направимо!

Стиснув своїм дзюбом лисиччину ногу так, що ах хруснуло, і лисичка йойкнула з болю.

— То нічого! — потішає її журавель. — Тепер пошкандибай додому на трьох, а завтра я зайду до тебе та подивлюся.

36. ОДНА ДУМКА, ТА ДОБРА

Приходить журавель на другий день до лисички, оглядає ногу.

— Тепер, — каже, — ходи здорова! Все вже як слід і на своєму місці.

Не встигла лисичка й подякувати, аж коло печери якийсь гомін чути. То прийшли люди розкопувати печеру. Довго висліджували вони, хто у них кури краде, та таки дослідили, що то лисичка і що вона тут живе.

Почали розкопувати. Лисичка й каже до журавля:

— Скільки в тебе думок?

— Десять, — відказує журавель.

А далі знов питає його лисичка:

— Скільки в тебе думок?

— Дев'ять.

Та так усе лисичка питає журавля, скільки в нього думок, а той усе по одній зменшує. А як уже зовсім близько люди до них докопалися, знов лисичка питає:

— Скільки в тебе думок?

— Одна.

— Яка?

— А така: — каже журавель, — я ляжу ближче входу в норі та й притаюся; буду неначе неживий. Вони мене візьмуть у руки, почнуть роздивлятись, а ти втікай! Вони кинуться до тебе — тоді й я полечу.

Докопалися люди до журавля, взяли його в руки та й кажуть:

— От тобі й маєш! Лисиця задавила журавля. Киньмо його, то вже наш! Докопаймося ще до лисиці!

Тільки вони це кажуть, а лисичка з нори фіть! — і побігла в ліс. А журавель пуррх! — і полетів.

37. ГОСТИНИ

От і почали лисичка з журавлем скликатися. Лисиця каже: „Куме!" А журавель: „Кумо!" Лисиця знову; „Куме!" А журавель: „Кумо!" Лисиця: „Гов!" Так і поскликувалися докупи.

Така рада лисичка, що від видимої смерти втекла. От і каже до журавля:

— Приходь, кумоньку, до мене в гості!

Наварила вона кашки з молоком, розмазала тонесенько по тарілці. Прийшов журавель та й поставила тарілку перед ним.

— Живись, кумцю, не погорджуй! Сама варила.

Журавель стук-стук дзьобом — нічого не вхопить. А лисичка лиже та й лиже кашку, поки всієї не з'їла. А тоді:

— Вибачай, — каже, — кумочку! Оце й усе! . .

— Спасибі й за те! — пісним голосом промовив журавель. — А ти б, кумонько, до мене завтра в гості прийшла?

— Добре, кумцю, прийду! Чому не прийти!

Приходить на другий день лисичка, а журавель наварив м'яса, бурячків, квасольки, картопельки; покраяв усе це на дрібні шматочки, поклав у високий гладущик з вузькою шийкою та й поставив на столі перед лисичкою.

— Живись, кумонько, не погорджуй! — припрошує ласкаво журавель.

(Закінчення на стор. 14-ій внизу)

Ганна ЧЕРІНЬ *Ілюстрація Оксани ЦЕГЕЛЬСЬКОЇ*

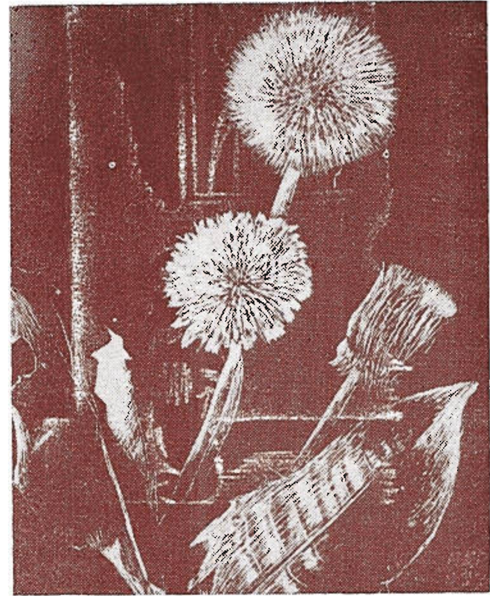
КУЛЬБАБИ

**При воротях, мов патрулі,
Без найменшенького руху,
Дві кульбаби, як дві кулі,
Зроблені з м'якого пуху,
Поруч цілий день стояли
І нічого не казали.**

**Та ввесь час мовчати — скрута!
Починається розмова:
— А чого це ти надута,
Не промовиш ані слова?
Адже ми з тобою — друзі:
Ростемо в одному лузі.
Я кульбаба — й ти кульбаба.
Я незґраба — й ти незґраба . . .**

**Чує відповідь кульбаба:
— Ти, я думаю, нахаба!
Хоч і спільна в нас дільниця,
А проте, сказати слід,
Що між нами є різниця:
Ти — кульбаба.**

Я — кульдід.

Патруля — військова розвідча стежа (patrol); кульбаба — рослина, що має жовтий цвіт і насіння у вигляді пушистого бальоника (dandelion, blowball); скрута — труднощі, біда, клопіт, тут: невигода, незручність (inconvenience); незґраба — незугарна на вигляд або неповоротка особа (clumsy, awkward person); нахаба — impertinent, impudent person; кульдід — слово придумане авторкою для гумористичного відрізнення кульбаби-баби від чоловіка-діда; спільна дільниця — місце спільного проживання.

ЛИСИЧКА СЕСТРИЧКА

(Закінчення із стор. 13-ої)

Нюхає лисичка — добра страва! Встромляє голову до гладущика — не лізе голова. Пробує лапкою — годі витягнути! Крутиться лисичка, заскакує звідси й звідти коло гладущика — нічого не порадить. А журавель не дармує: дзьоб-дзьоб у гладущик та й їсть собі шматочок за шматочком.

— Вибачайте, кумонько! — каже журавель, опорожнивши ввесь гладущик. — Більше на цей раз нічого не розстарався.

З того часу зареклися лисичка з журавлем приязнь заводити.

Пояснення-словничок: цибатий — довгоногий (long-legged); журавель — crane; коноплі — рослина, що з неї роблять волокно на полотно (hemp); шкандибати — іти поволі, кульгати; фіть! пурх! — швидко втекти, відлетіти; пісний голос — тут — слабий, виснажений голос (wan); гладущик — глек, горщи(о)к (pot); заводити приязнь — приятелювати, дружити (to make friendship).

Осип ЗАЛЕСЬКИЙ

НАЙМЕНШІ ПТАШКИ

Ви, мабуть, знаєте їх, бачили цих найменших пташок живими або на образках. Це — колібрі. Мистці залюбки малюють їх чудове барвисте пір'я. На вигляд вони трохи різняться від інших птахів. Колібрі живуть у Південній Америці та в південних околицях Північної Америки. Деякі породи залітають навесні далеко на північ, аж на Аляску, а восени повертаються додому, до Бразилії.

Учені птахознавці-орнітологи нараховують кількасот родів колібрі. Різняться ці пташки між собою величиною, зверхнім виглядом і барвою пір'я. Найбільші колібрі, разом з хвостиком і дзьобом, мають до 9 цалів довжини, але пересічна довжина їх тіла становить коло 4 цалів. Зате найменші колібрі, що живуть на Кубі, мають лише два з половиною цалі. Вони найменші пташки на світі.

Увесь день перебувають вони в повітрі, постійно літаючи, лише зрідка сідають відпочити на деревах, а тільки деякі вміють ходити незґрабно по землі. Без відпочинку вони можуть перелетіти до тисячі кілометрів. Це вони завдячують сильним м'язам крилець і серця, що б'ється дуже швидко. На льоту вибирають колібрі довгим тонким дзьобиком солодкий нектар з квітів. Цей нектар — їхня пожива.

Самички колібрі будують на гілках дерев гнізда з моху та стеблинок трави і вистелюють їх волоконцями, щоб так забезпечити своїх малят від холоду. Хоч живуть вони в країнах з теплим підсонням ,ночі бувають там холодні, головно в горах. Самичка зносить два яєчка, з яких за три тижні вилягаються молоденькі колібрі. Мама годує їх спочатку комахами, а згодом — нектаром квітів. Батьки не цікавляться своїми дітьми і живіть осторонь гнізда.

Пір'я колібрі має різні відтінки яскравих кольорів, деколи з металічним відблиском. З пір'я мають вони і прикраси — чубки й борідки на голові та довгі хвостики, і це надає пташкам вигляд літаючих квітів. Це відрізняє їх від інших птахів і приманює очі людей.

Алла КОССОВСЬКА

У ГАЮ

Я до гаю ходила,
Я зозульку зустріла,
Там сиділа вона на дубку,
Я її привітала,
Їй „добридень" сказала,
А вона відповіла „ку-ку!"

А назустріч біг зайко,
Боягуз-Утікайко,
Я гукнула йому: „Добрий день!"
Але він так злякався,
Що на лапки піднявся
І сховався за пень.

„Ти приходь, зайку, в гості!"
Та майнув лише хвостик
Між зелених листків.
„Ну, який боягуз ти, —
А у мене капусти
Ти б досита поїв".

Пояснення-словничок: колібрі — слово, що не відміняється; пересічний — average; 1 кілометр = 1000 метрів, 1 американська миля = 1609 метрів; яскравий (про фарби) — rich; на льоту — flying; нектар — медовий сік у квітках; самичка — тут: пташка жіночого роду; мох — moss; волоконце — ніжна, тонка волокнина (fibril); комаха — insect; відтінок — nuance; осторонь — збоку, окремо (aside, apart); відблиск — reflection; чубок — forelock.

ДОЩ

(Ілюстрація Л. Гуцалюка)

Перед самим дощем сиділи й розмовляли на поруччях мосту восьмеро жабенят.

— Я найрозумніше, — сказало перше жабеня.

— Я найбільше, — сказало друге жабеня.

— Я найдужче, — сказало третє.

— А я найзеленіше, — сказало четверте.

І тут зарепетували всі, бо кожне вважало себе найзеленішим.

Потім п'яте жабеня сказало:

— Я найвеселіше, — і посміхнулося.

— Я найпохмуріше, — сказало шосте і нахмурилося.

— А я найповажніше, — сказало сьоме.

— Ха-ха-ха! — зареготав грім. — Воно найсерйозніше!

— Боп, боп, боп! — застукотіли перші краплі дощу.

А восьме жабеня мовчало. Воно знало, що коли збереться восьмеро жабенят, — невідклично піде дощ.

Ганна ЧЕРІНЬ

Ілюстрація Юрія КОЗАКА

КОНИК, А НЕ КІНЬ

Коник, коник-стрибунець
Пострибав з кінця в кінець.
Має волі він доволі
Влітку в нас на полі.
Я хотів би хоч разок
Запрягти його в візок,
Та візьми його злови!

От як схочу, то й зловлю
Й возика йому зроблю
Із зеленої трави.

Попадись мені в долоню —
Запряжу тебе я, коню!

Коник добре зрозумів:
Зацвірчав, зашарудів,
Аж немов позеленів
І сердито відповів:
— Хлопче, думку цю покинь:
Я хоч коник, та не кінь!

Коник-стрибунець — травоконик (grasshopper); **попадатися** — to be caught.

К. ПЕРЕЛІСНА

НАКАЗ

Півник з сідала кричить:
„Сонце сходить!
Хто там спить?
Куку-ріку! Дітвора,
Вам вже снідати пора!

Всі курчата — у садок,
Всі качата — на ставок,
Поросята — до корит!
Куку-ріку-ку, біжіть!

Сідало — дерев'яна жердка (perch, roost), на якій сидьма ночують кури; **корито** — велика подовгаста посудина на воду або на їжу тваринам (trough, tray).

Слова: Катерина ПЕРЕЛІСНА *Музика: Василь ОВЧАРЕНКО*

ДИТЯЧА МОЛИТВА

(Ілюстрація Петра Холодного)

Пошли нам, Боже, маленьким дітям,
Щастя, здоров'я на довгі літа!
Щоб виростали розумом сильні,
Душею чисті і серцем вільні!
Щоб нам світила зіронька волі,
Щоб ми не знали лиха ніколи,

Щоб ми не знали лиха ніколи!

СЛОВА—КАТЕРИНА ПЕРЕЛІСНА
МУЗИКА—ВАСИЛЬ ОВЧАРЕНКО

Lento (non troppo)

mp

ПОШ — ЛИ НАМ, БО — ЖЕ, МА — ЛЕНЬ — КИМ

mf

ДІ — ТЯМ, ЩАС — ТЯ, ЗДО — РО — В'Я НА ДОВ — ГІ ЛІ — ТА!

ЩОБ ВИ — РОС — ТА — ЛИ РО — ЗУМ — НІ І СИЛЬ — НІ, ДУ — ШЕ — Ю

legato

чис — ті і сер — цем віль — ні! щоб нам сві-

mf

mf

Р.Л.1970
Ч.-145,251

rit.

Tempo

-ти — ла зі — ронь-ка во — лі, щоб ми не зна — ли

rit.

rit.

ли — ха ні-ко — ли, щоб ми не зна — ли ли — ха ні — ко — ли!

rit.

Р.Л.1970
Ч.-145,252

Ганна ЧЕРІНЬ

УЛІТКУ

Ілюстрація Юрія КОЗАКА

Зиму і осінь я люблю,
Але найкраще — влітку!
З якою радістю здійму
Тяжку і теплу свитку!

Піду я в луг, піду я в ліс —
Там ягідки-суниці . . .
Я для матусі їх приніс:
Смачніші, ніж в крамниці . . .

В садочку нашому пташки
Щебечуть коло хати,
Немов хотять мої книжки
Зі мною теж читати!

Зиму і осінь я люблю,
Але найкраще — влітку!
В садку метелика зловлю
В свою новеньку сітку.

Хай цілу ніч у сяйві зір
Посидить на віконці,
А вранці випущу надвір —
Хай бавиться на сонці.

Свитка — тут: взагалі тепла одежа; **влітку** або **вліті** — у літню пору (in summer); **сяйво** — світло.

К. ПЕРЕЛІСНА

ВОЛОШКИ

(Ілюстрація Петра Холодного)

Ми — волошки, наші квіти
Голубіють на полях:
При дорозі, в просі, в житі,
У пшениці, в ячменях.

Нас не люблять хлібороби,
Бур'янами нас зовуть,
А діткам ми до вподоби —
З нас вінки вони плетуть.

Волошка або блават — польова квітка (corn-flower, bluet); голубіти — to show blue; просо — millet; жито — rye; пшениця — wheat; ячмінь (barley) — різні роди хлібного збіжжя-зерна (grain); бур'ян — хабазя (weeds).

К. ПЕРЕЛІСНА

ЧАПЛЯ

(Ілюстрація Юрія Козака)

Диба чапля по болоту —
Чапу-чапу! чап-чапап!
Поглядає, чи немає,
Де малих зелених жаб.

Враз пригнулась,
дзьоб розкрила,
Щоб відразу ухопить,
А з-під ніг у неї жабка —
Стриб! І зникла в одну мить!

Чапля — довгонога водяна птаха (heron); дибати — поволі йти; жаба — frog.

ПОПРОХАЄМ ТАТА, МАМУ

„Ой, купіть нам, тату,
Книжечок багато,
Щоб було що почитати
В будень і у свято".

Попрохали тата,
Ще попросим мами:
„Ой купіть нам, люба мамо,
Книжку з образками.

Ще й купіть „Веселку" —
Там казки хороші,
Стільки втіхи не купити
За ніякі гроші!

Знаєм ми: „Веселка" —
Це журнал дитячий,
Хто „Веселку" має — скаче,
Хто не має — плаче.

Р.

ЯКИЙ МІЙ БРАТ?

Зовсім не дивно, що ви не знаєте мого брата. Проте, напевно здивуєтесь, коли скажу: і я його не знаю. Бо направду не знаю, який він. Часом здається мені, що він добрий, часом — злий, але який він насправді? Ось послухайте!

Учора захворіли мама. Вернулися з міста з гарячкою, з болем голови. Звичайно — грипа. А коли грипа, то зразу треба до ліжка. Але мамі про ліжко дарма й говорити!

— Таж мушу приготовити щось на обід! — говорили.

— Прошу вас, мамо, зараз лягайте! — сказала я рішуче. — А обідом не турбуйтесь! Ми не малі діти, якось собі з ним порадимо.

— Ярку! — кажу до брата. — Ти вже куховарив у пластовому таборі й оббирав картоплю. Отож, оббери цю картоплю, я приготую м'ясо, і буде обід.

— Пробач, що саме маю зробити? — допитувався Ярко з невинною міною, вдаючи, що недочув чи не зрозумів.

Я не люблю, коли хтось прикидається дурником.

— Перекинься у кота і скачи на стелю! — відповіла я подратовано.

— О, я в цю мить! Вже роблю! — сказав Ярко й устромив носа між сторінки „Веселки", ніби він дуже захоплений читанням.

З кімнати долинув невдоволений голос мами:

— Вже знову сваритесь?

— Ні, не сваримося! — заспокоїла я маму. — Ось Ярко вже оббирає картоплю.

Ярко відклав „Веселку", показав мені язика і присунув до себе кошичок з картоплею. Не мав іншої ради . . .

Під час обіду Ярко вдавано кривився, наче їв цитрину з оцтом. Після обіду я зачинила двері й почала з ним поважну розмову.

— Перестань робити з себе дурника! — сказала я. — Бачиш, що мама хворі, а я сама не в силі все зробити. Мусимо поділитися роботою. Сьогодні якось собі пораджу: за маминою радою приготую обід, але завтра зранку перед школою таки мусиш зробити порядок у горішніх кімнатах! Я порядкуватиму внизу і в кухні. Згода?

Якро віддув губи.

— Порядки — то жіноча робота! Не для мене! Якщо б ти видумала якусь більше чоловічу роботу, то може я й погодився б на неї. Але порядки . . .

В мені закипіло.

— А яка, властне, робота для тебе відповідна, зрілий мужчино?

Ярко подививсь на стелю, ніби там була написана відповідь.

— О, є багато таких робіт . . .

— Наприклад?

— Наприклад . . . полювання на слонів, ловля китів у морі . . . космічна подорож на Венеру . . .

— Якщо тільки такі зайняття тобі підходять, то мусітимеш ще трохи пождати, — сказала я твердо. — Слонів у нас нема, і космонавтика на Венеру — ще далека справа. А порядки в хаті зроблю сама!

— О, дуже тобі дякую! — сказав Ярко вдавано-церемоніяльним тоном.

На тому наша розмова скінчилася. Я відчувала, що маю безсердечного брата, і мені стало незвичайно прикро. До самого вечора ми вже більше не розмовляли про порядки. Вранці я вийшла з дому, як звичайно, раніше від брата, бо мені до школи далеко. На прощання я кинула братові:

— Як вирушатимеш на ловлю китів, то не забудь гумових чобіт! Не бажаю тобі катару.

— О, будь спокійна! Напевно не забуду! — запевнив мене з поважною міною Ярко.

⁂

Вернулась я зі школи і стала, наче зачарована: всі кімнати були в зразковому порядку. Ах, це певно мама . . .

— Мамо! — закликала я. — Чому ви встали з ліжка? Я ж казала, що сама приберу, як вернусь зі школи.

— Але ж я зовсім не вставала, доню! Я ж слухняна мама!

— А хто ж тут усе прибрав?

— А хто ж? Ярко!

— А то дурисвіт! — сказала я сама до себе якось дивно лагідно.

Згодом помітила я на столі карточку. Стала читати: „Жорстока Сестро! З ловлею китів повна невдача. Всі кити переселились у Гімалаї. З нудьги впорядкував я хату. Як подобається тобі цей нечоловічий подвиг? — Твій слухняний брат Ярко".

— Справжній дурисвіт! — повторила я, але ще лагіднішим тоном.

Скажіть-порадьте тепер, що мені думати про брата. Який він насправді?

З чужої мови переказав
Богдан Данилович

Текст: Роман ЗАВАДОВИЧ

Ілюстрації: Петро ХОЛОДНИЙ

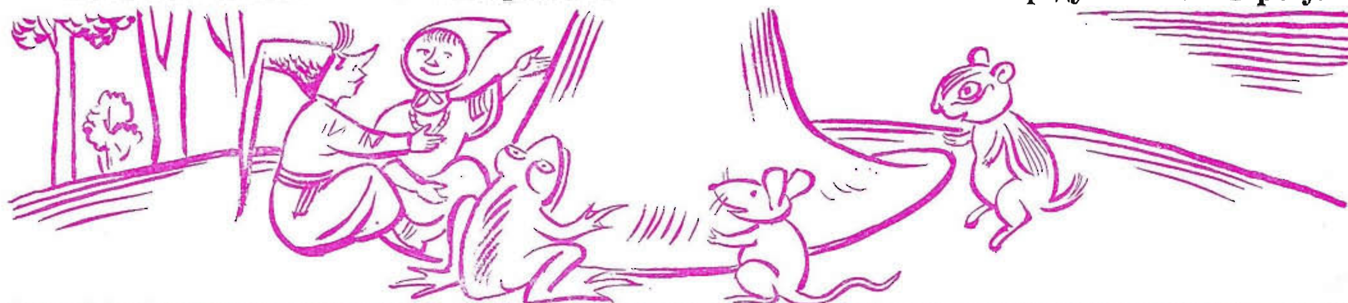
ГОЦА ДРАЛА

Вітер дмухав, аж придмухав
На галяву капелюха.

Позбігались Гоца, ґномик
І звірятка їх знайомі.

Посідали на галяву
Передумати всю справу.

Мишка смик себе за вуха:
— Нам не треба капелюха!

Жабка каже: — Що робити?
Капелюха утопити!

Відповіли Гоца й ґном:
— Буде він у нас шатром!

Кличуть рака із печери:
— Виріж, рачку, вікна й двері!

Вже кілочками щосили
Криси до землі прибили.

І табличка вже готова:
„Тут управа таборова".

А за тиждень звідусюди
В ліс прийшли мацюнькі люди.

Ґном'ячий був табір там:
Двадцять шатер, вісім брам.

Комендант був ґномик Ух,
Табір звався „КАПЕЛЮХ".

Сценарій і текст: Р. ЗАВАДОВИЧ
Scenario and story: R. ZAVADOVYCH

Ілюстрації: П. ХОЛОДНИЙ
Illustrations: P. CHOLODNY

БОГДАН-СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ — ІСТОРИЧНА КАЗКА
BOHDAN-SICHOVÝ STRILETS — UKRAINIAN TALE

РОЗДІЛ XIV: ПОСТРІЛ У ҐУДЗИК
CHAPTER XIV: A SHOT IN THE BUTTON

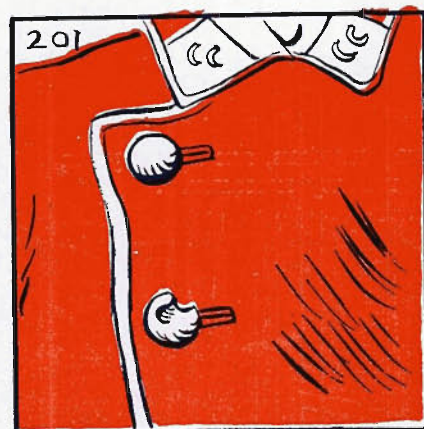
Ворожа розстрільна, опинившись під обстрілом спереду і ззаду, розбіглася в переполосі.

Under fire from the front and the rear, the enemy line broke up in panic.

— Ти ранений, друже? — запитав Федір Богдана.

"Are you wounded, friend?" Fedir asked Bohdan.

— Ні, — відповів Богдан, — куля відбилася від ґудзика моєї шинелі.

"No", replied Bohdan, "the bullet ricochetted from the button".

На другий день Богдан дістав записку, щоб вертався до Києва.

Next day Bohdan was recalled back to Kiev.

У Києві сказав комендант Євген до Богдана: — Лягай відпочити, а завтра поговоримо.

In Kiev, Commander Eugene told Bohdan: "Lie down for a rest and we'll talk tomorrow".

Тієї неспокійної ночі приснився Богданові дивний сон.

During a restless night Bohdan had a strange dream.

(Кінець чотирнадцятого розділу)

(End of Chapter XIV)